COTIDIANUL CA POVESTE ŞI PARABOLĂ
The Everyday Reality as Story and Parable

Iulian BOLDEA[1]

Abstract

An inimitable and fascinating story-teller, both in life and in his literary works, Alexandru Vlad is suspicious about the word's abilities to reveal the hidden glints of things, the hidden meaning from a fragment of a landscape, the revelations of the human soul exposed in a segment of a phrase or in an unfinished gesture. The writer manages to select, from the shapeless nature, the revelatory detail to place the ontological or ethical accents over some ordinary sequences of the mundane existence, to carve the diaphanous from the unsignifying with expressive force, with a plastic detente, with the intuition of the world's precise drawing, capturing the print of a meaning that is hidden in the profane glints of passing.

Keywords: Alexandru Vlad, narrator, revelations, detail, ethical accents

Preliminarii. Iluziile şi deziluziile prozei scurte

Nu se mai scrie, nu se mai citeşte şi, ca atare, nu se mai comentează proza scurtă, astăzi, ca înainte, iată un truism. Cauzele pot fi dezinteresul cititorilor, indiferenţa prozatorilor şi a criticii literare faţă de genul scurt al narativităţii, chiar dacă există încă speranţa că resursele acestui timp minimal(ist) de proză nu s-au epuizat. O contrapondere la statura monumentală a romanului, la suflul epopeic, sau la conturarea unor tipologii ample este tocmai recursul la fluiditate epică, la dinamism şi expresivitate minimală, la portretul sugestiv sau dialogul percutant. Proza scurtă postmodernă recurge, cum se ştie, la relativizare şi ironie, la instinct ludic şi parodic, la luciditate şi detaşare, dar şi la o apropiere cât mai acută de real. Tensiunea raportului dinamic dintre referenţialitate şi autoreferenţialitate, a dialogului cu lumea imediată şi a explorării interiorităţii, redescoperirea cotidianului, a gesticii comune şi a banalului sunt alte câteva particularităţi ale genului scurt postmodern. Într-o anchetă a revistei „Vatra" despre *Starea prozei scurte*, Alexandru Vlad surprinde articulaţiile acestei modalităţi de a desena lumea în tuşe epice concentrate: „Despre proza scurtă se poate spune că prin natura ei comprehensibilă ne învaţă să înţelegem lucrurile ca întreg. Elementele de compoziţie sunt cele care asigură perspectiva şi pun într-o anume lumină conţinutul. Studierea şi familiarizarea cu acest fapt ajută mult mai multă lume decât, să zicem, pe cei interesaţi exclusiv de literatură. În unele universităţi americane (Yale, spre exemplu) studenţii sunt încurajaţi să studieze şi să scrie povestiri. Nu neapărat ca să devină scriitori, ceva mă face să cred că nu există o criză a prozei scurte în literatura Statelor Unite, ci tocmai pentru a învăţa să prezinte lucrurile în scris, pentru a le putea percepe ca întreg şi nu ca o sumă de elemente factuale şi disparate. Proza scurtă are, în pofida dimensiunilor uneori cu adevărat reduse, confinii interesante şi fertile. Eseul poate fi conversaţional (celebrul eseu conversaţional englez), sau poate avea elemente narative, poate fi un portret moral, o «fiziologie» - cum e cunoscut în literatura noastră clasică, poate

[1] Professor, PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureș.

BDD-A25471 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:08:26 UTC)

foarte bine încorpora elemente ale genului epistolar. Şi în condiţiile postmodernismului acestea pot foarte bine coexista, îmbogăţind varietatea interminabilă a prozelor de mai mici dimensiuni decât romanul. Versatilitatea genului e menită să îi asigure supravieţuirea, dincolo de vicisitudinile tranzitorii".

Partea şi întregul

Reticent faţă de latura experimentală a postmodernismului optzecist, Alexandru Vlad e, prin focalizarea unor fragmente revelatoare ale lumii, prin reaşezările de perspectivă şi de scriitură, un prozator ce exploatează posibilităţile şi şansele unui realism eclectic, în care notaţia fermă a cotidianului şi acolada onirică se întretaie cu interesul pentru fluctuaţiile imaginarului şi rafinamentul livresculu, elemente (pre)vizibile în *Aripa grifonului*, *Drumul spre Polul Sud*, sau *Frigul verii*. Toate prozele lui Alexandru Vlad certifică o luciditate auctorială extrem de precisă, cu o atenţie impecabil ataşată problematicii alcătuirii textului narativ, tectonicii sale aparente sau implicite, reliefului său fluid şi totuşi atât de concret. Radu G. Ţeposu contura, cu suficientă precizie, profilul epic al scriitorului („Prozele lui Alexandru Vlad sunt produsul unei mari subtilităţi a observaţiei. Rafinamentul notaţiei, de o stranie austeritate poetică, produce secvenţe şi detalii admirabile ce presupun în egală măsură fineţe stilistică şi psihologică"). În acelaşi timp, şi Norman Manea are dreptate să sublinieze că „viziunea modernă, fluenţa narativă şi portanţa ideatică, scrupulul nuanţei, misterul şi luciditatea, cromatica melancolică şi contrapunctul, sarcasmul observaţiei, ritmica adecvării sînt însuşirile care compun, credem, seducătoarea specificitate a noului prozator". Pactul naratorial presupune, astfel, un risc al alegerii, o tensiune a exploatării *subiectului*, a articulării trăirii în rama unui destin, în care întâmplarea şi predestinarea se întâlnesc („Urc în fugă cele patru etaje pe scările reci, goale şi curate, fără să mă debarasez în timpul ascensiunii de sugestia că-mi scăpa ceva deşi aveam hăţurile în mână. Îmi scăpa o povestire ale cărei elemente erau toate în posesia mea, degeaba. Nu că aş fi dibuit ceva concret, dar ştiu din experienţă că elementele unei povestiri pot fi aproape oricare, simple sau întâmplătoare, elaborate, împrumutate, de toate felurile, cu condiţia să nu le lipsească însă capacitatea, dispoziţia, de-a accepta târgul cu tine)".

Inimitabil şi fascinant „povestaş", în viaţă ca şi în operă, Alexandru Vlad este mai degrabă suspicios în posibilităţile cuvântului de a revela reflexele ascunse ale lucrurilor, misterul ascuns într-un colţ de peisaj, revelaţiile sufletului uman expuse într-un crâmpei de frază sau într-un gest neterminat. Scriitorul reuşeşte să selecteze, din amorful unei naturi cenuşii, detaliul revelator, să plaseze accentele ontologice sau etice asupra unor secvenţe banale ale cotidianului, să decupeze diafanul din nesemnificativ cu forţă expresivă, cu detentă plastică a frazei, cu simţ al desenului precis al lumii, surprinzând amprenta unui sens ascuns în reflexele profane ale trecerii („În septembrie străzile par mai largi. Excesul de lumină, parcările aproape goale, zborul liber al porumbeilor prin pieţele centrale, peluzele încă verzi, unghiul nou al umbrelor ceva mai pieziş e – toate acestea mă fac să umblu prin propriul oraş ca un orfan fericit. Despovărat – dacă e să folosesc un singur cuvânt. Lumea de pe stradă pare tulburată de aceeaşi stare. Dacă ar fi să ne vorbim poate că am izbucni

BDD-A25471 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:08:26 UTC)

concomitent într-o serie de monoloage. Ecuații și frânturi sibilinice de vers, secrete rostite în limbajele cifrate din copilărie, axiome și obsesii inofensive s-ar ridica în aer tulburând o clipă zborul porumbeilor, umbrind reflexele vitrinelor și făcând să fluture ziarele aninate în cleme la chioșcurile presei"). Prozele lui Alexandru Vlad sunt alcătuite, cum s-a mai spus, din secvențe ce se caută una pe alta, din racursiuri ale imaginarului și detente ale livrescului, ce fac din apelul la real un punct de plecare imprecis, vag, încifrat în simboluri și recules în fața miracolului ascuns în banalitatea zilnică („Realitatea era neconvingătoare, iar eu ar fi trebuit să fac un gest, să intervin cu ceva, scoţând lucrurile din raportul static în care se aflau").

Regretatul prozator Alexandru Vlad, prematur dispărut dintre noi, a dovedit, în literatura română de azi, forță expresivă, distincție și rafinament, expunând, totodată, în romane, nuvele și intervenții publicistice, un *stil* cu totul distinct. Un stil de trăire și de creație deopotrivă,un stil ce nu agreează ornamentica inutilă, mizând, mai degrabă, pe sobrietate, pe expunerea directă, pe surprinderea precisă a comportamentului, vorbirii și logicii existențiale a unor personaje problematice, cu amprentă simbolică și identitate dilematică. De altfel, referindu-se la conjuncția dintre inspirație, efort constructiv și experiment, Alexandru Vlad remarca, într-un interviu publicat în „România literară": „Ideea inițială este o mică revelație, conține în ea totul, ca o celulă ADN. Nu-i de mirare că i se mai spune și inspirație. Trebuie s-o veghezi ca pe un germene, apoi ca pe o plantă, apoi ca pe o arborescență, și acestei plante până la urmă îi dai un nume. Am preferat această metaforă pentru că este mai aproape de adevăr decât orice aserțiune tehnică. Experimentul nu trebuie să compromită demersul romanesc, ci să-l evidențieze. Se aplică principiul lui Occam." Autor reputat de proză scurtă (*Aripa grifonului, Drumul spre Polul Sud*, *Măsline aproape gratis*), Alexandru Vlad s-a impus și ca romancier (*Frigul verii*, *Curcubeul dublu*, *Ploile amare*), un romancier cu știința (și arta) asamblării riguroase a narațiunii și a mobilizării personajelor în funcție de necesitățile scenariului epic și de meandrele arhitecturii sufletului omenesc. Radu G. Țeposu avea dreptate, atunci când observa că subtilitatea observației și finețea psihologică sunt atuurile acestui mod de a scrie: „Prozele lui Alexandru Vlad sunt produsul unei mari subtilități a observației. Rafinamentul notației, de o stranie austeritate poetică, produce secvențe și detalii admirabile ce presupun în egală măsură finețe stilistică și psihologică". Trăirea acută, ardența imaginativă, detenta ironică se întâlnesc cu decupajul unor detalii în aparență banale, cărora li se imprimă un accent ontic inedit: „Ne uităm cu uimire la ridurile celor de-o vârstă cu noi; imediat ce rămânem singuri, ne detașăm de propriul trecut ca de un bagaj prea greu și încercăm o senzație de imponderabilitate atemporală. Până într-o zi, când controlorul de bilete ne spune în tramvai, de față cu toată lumea: «Unchiule, biletul acesta e greșit perforat. N-aveți cumva prin buzunar un altul?»". De altfel, într-un text confesiv, chiar Alexandru Vlad explica jocul imprevizibil, paradoxal, din care se alcătuiește opera literară, cu relieful său sinuos, alcătuit din fragmente ale realului și din irizări ale imaginarului, din secvențe ale vieții și din pagini citite, din faptul divers și din metafora revelatorie: „Am uneori impresia că personajele mele năvălesc în viața mea reală, așa cum vecinii uneori se insinuează în textele mele. Sărăcia fanteziei? Dar de ce trebuie să

BDD-A25471 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:08:26 UTC)

fie fantezia mai bogată? Nu ajunge să ştergem graniţa între realitate şi ficţiune? Ciudat însă cum persoanele care devin personaje îşi pierd ceva din concreteţea lor diurnă. Ca nişte fotografii retuşate, ce reuşesc să compromită întrucâtva şi originalele. Au un aer de déja vu, ca nişte pagini citite a doua oară, ca păsările marcate şi lăsate în libertate".

Vibraţia himerică a realului

Scriitura metodică, aşezată, ordonată până la minuţie, fără fisuri logice sau afective, a lui Alexandru Vlad, scriitură ce ştie că nu poate capta fără rest infinitezimalul fragmentar al lumii, este una care absoarbe cu fervoare gesturi şi detalii, chipuri şi măşti ale lumii, fervori ale imediatului şi imersiuni în magma trecutului, dramatisme ale corporalităţii şi tensiuni ale unui referent lipsit adesea de anvergură semantică. *Curcubeul dublu* (2008) e un roman în care adevărul vieţii şi ficţiunea se întretaie, legitimând statutul eterogen al unei construcţii narative cu rol de autoportret alcătuit din colaje, în care palierele epicului se alcătuiesc din confesiuni, flashback-uri, detalieri ale spaţiului rural, incursiuni în spaţiul oniric sau mitic, descinderi în cotidian şi prezumări ale unui transcendent bine camuflat. Meditaţia socială, ancorată în realitatea imediată sau în contextul social-politic, se întâlneşte cu notaţiile alerte ale unor medii, scene, întâmplări ale satului contemporan, în care se detaşează kitsch-ul, dezorientarea, dezechilibrul, lipsa de repere sigure, grotescul modernizării forţate şi al deritualizării. De altfel, demitizarea unui spaţiu prin definiţie dedicat ritului şi mitului, cum e cel rural, e acut şi apăsat remarcată de un scriitor care nu îşi ascunde în nici un fel nostalgia faţă de imaginea veche, autentică a satului, printr-o punere în oglindă contrastantă a două epoci, a două spaţii şi mentalităţi: „Din casele acelea vechi ieşeau fete tinere, pe care le aşteptam cu respiraţia tăiată, simţeam mirosul de mătase încinsă cu fierul de călcat. Din casele acestea noi (deja vechi, de fapt) ies oameni bătrâni. Pe lângă ele s-a adunat un morman de obiecte inutile, colecţionate în ideea că oricând e necesară o depanare, o improvizaţie. Vestimentaţia e scăpată de sub control, se poartă second-handurile de familie, hainele de lucru de pe şantier, hainele fistichii trimise de copiii de la oraş, fostul costum de mire, fosta uniformă de miliţian. Dacă satul acela nu mai există, copilăria cum să mai existe? Îi lipsesc reperele vizuale, auditive, mirosurile". În *Curcubeul dublu*, confesiunea la persoana întâi, excursurile publicistice sau eseistice se îmbină cu reflecţiile asupra prezentului sau cu inserturi poematice. Partea şi întregul sunt situate, aici, într-o relaţie tensionată, partea prezentându-se, mai degrabă, ca întreg cu structură şi funcţionalitate autonomă. Observator atent şi precis al realităţii, posesor al unei percepţii proaspete, cu tuşe decise, ce surprind lumea în toată amploarea sa senzorială, prozatorul îşi construieşte ficţiunea postmodernă printr-un colaj evocator cu cromatică eterogenă, ce sugerează un set de antinomii revelatorii: tradiţional/ postmodern, sat/ oraş, spaţiu oniric/ spaţiu real („Ce lipseşte? Răgetul vitelor seara, când veneau de la păşune, felinarul din grajd la ora mulsului, cântecul cocoşilor înainte de a se crăpa de ziuă, scârţâitul cumpenelor de fântână când se adăpau vitele, zgomotele unui mecanism în stare de funcţionare. Ori sentimentul că toate lucrurile sunt în cursul timpului, nu în afara lui?"). Nostalgia orizontului tradiţional porneşte dintr-o conştiinţă acută a pervertirii valorilor, a falsificării articulaţiilor autentice ale etnicităţii

BDD-A25471 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:08:26 UTC)

tradiționale, a lipsei de respect față de trecut, față de ființa intimă a neamului. Dispariția satului tradițional e echivalentă cu însăşi dispariția copilăriei, care devine un eden dezafectat, cu articulații semantice lipsite de conținut şi de valoare („Din casele acelea vechi ieşeau fete tinere, pe care le aşteptam cu respirația tăiată, simțeam mirosul de mătase încinsă cu fierul de călcat. Din casele acestea noi (deja vechi, de fapt) ies oameni bătrâni. Pe lângă ele s-a adunat un morman de obiecte inutile, colecționate în ideea că oricând e necesară o depanare, o improvizație. Vestimentația e scăpată de sub control, se poartă second-handurile de familie, hainele de lucru de pe şantier, hainele fistichii trimise de copiii de la oraş, fostul costum de mire, fosta uniformă de miliția. Dacă satul acela nu mai există, copilăria cum să mai existe? Îi lipsesc reperele vizuale, auditive, mirosurile"). Foarte precise sunt notațiile lui Gheorghe Crăciun referitoare la proza lui Alexandru Vlad. Autorul romanului *Pupa russa* subliniază importanța „corpului treaz" şi a simbolurilor coporalității, măsurând unghiul de refracție al senzorialității în arhitectura „spațiului logocentric" („Stările difuze ale conştiinței sînt în proza lui Alexandru Vlad o expresie a corpului treaz. Prea multă atenție acordată simțurilor tulbură spațiul logocentric al intelectului – acesta pare să fie mesajul ascuns al planului moral imanent la care se raportează, în orice situație, viața personajelor. Percepția face inteligibilul mai greu de adus în spațiul conştiinței iar adormirea canalelor de comunicare cu lumea exterioară nu contribuie la clarificarea adevărului. Între cele două etaje ale ființei, gîndirea şi simțirea, există o nepotrivire şi neînțelegere originară. Subconştientul este poate chiar rezultatul informal al acestei rupturi.")

Una dintre cărțile receptate cu cel mai mare interes este *Ploile amare* (2011), evocare narativă a inundațiilor din anii '70, prilej pentru o radiografie a comunității satului ardelenesc, dar şi pentru prezentarea de monologuri sau dialoguri care circumscriu analize atente ale unor trăiri de amplă şi subtilă rezonanță psihologică. Aşa este monologul, de o senzorialitate densă, simbolică, nereținută, al preotului greco-catolic, care se ascunde de autorități şi e vizitat în secret de Anca: „Mă privea în ochi de parcă ar fi vrut să vadă cu ochii mei. O scrutare simplă şi esențială, cum trebuie să-l fi privit Eva pe Adam înainte de păcat, atunci cînd nici limbaj nu era. [...] Avea ochii de un căprui intens şi albul lor era curat, ca porțelanul. Privirea aceea anula cuvintele, şi eu nu cunoşteam altă armă şi nici alt scut. [...] Venea la mine cu mîncare şi veşti. Feminitatea ei umplea încăperea, era de-a dreptul agresivă şi-o percepeam de-a dreptul hipnotic. Făcea paşi, se aşeza şi se ridica, era mîndră de picioarele ei fără să pară a şti. Pentru că dacă ar fi fost conştientă de asta ar fi murit de ruşine. Nu-şi asuma această calitate – frumusețea, nu era decît un dat de la natură. [...] Venea la mine încheiată pînă la gît, cu basma, cu haine lungi, ca o călugăriță. Să-mi demonstreze că putea fi ca şi mine dacă trebuia. Era dorința ei naivă, de parcă nu i-ar fi rămas căldura respirației, ochii dilatați, cu care-mi urmărea orice reacție şi încerca să citească dincolo de ea, degetele care se frămîntau cu o viață numai a lor, trădîndu-i emoția. Îi simțeam pînă şi mirosul de rufe curate, de săpun şi de mătase încinsă cu fierul de călcat, frigul pe care-l aducea în cutele hainei".

Ploile amare este o narațiune construită pe principiul intermitenței şi al fragmentarității, punând în scenă episoade autonome şi personaje recurente, simbolice, ex-

BDD-A25471 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:08:26 UTC)

centrice (Pompiliu, Brodea, Alexandru, Dănilă, Kat, sau Zaharie) cu scenografie densă şi decupaje ferme ale unor situaţii ce se detaşează de logica diurnă, comunicând metaforic cu adâncurile. De fapt, chiar potopul (cu punct de plecare în inundaţiile din 1970) imprimă naraţiunii o aură de fantastic, de mister insondabil, cu sugestii ale unei apocalipse simbolice, nu lipsite de expresivitate plastică, în culori difuze, desen reţinut şi contururi abia schiţate („Faptul că lipsea şi linia orizontului, pierdută într-o ceaţă alburie, făcea ca lumea aceasta mică să pară nesfârşită […] Acum soarele nu se mai lăsase văzut de săptămâni întregi şi lumina se lăsa concomitent în cer şi în ape. Natura părea un mecanism care se stricase definitiv. Cineva acolo sus uitase cum se opreşte ploaia. Supravieţuind într-o băltoacă enormă, satul părea pur şi simplu o insulă, ca un boţ de mămăligă într-un castron cu lapte".) Sau fixarea momentului sfârşitului potopului, cu o deschidere a orizontului ce nu exclude, însă, posibile recidive („Luminaţi pe dedesubt norii deveniseră parcă şi mai consistenţi, grei ca o cupolă de beton, mucegăită de atâta umezeală neprimenită. Cerul se ridicase asemenea unui capac şi la adăpostul întunericului putea să se lase foarte bine la loc").

Tectonica narativităţii reuneşte dialogul tensionat, ţipătul existenţial, scriitura melancolică şi amplă, tandreţea catifelată, dar şi descrierile rafinate de peisaj, montura savantă a gesturilor şi afectelor sau regia adecvată a cauzelor şi efectelor epice. Riguros articulat, scenariul cărţii fixează în rama narativităţii destine umane şi întâmplări, scene cu caracter parabolic şi contexte sociale, iniţieri simbolice şi drame anodine, dileme şi mistere, într-un decupaj lipsit de stridenţe, capabil să pună în valoare profilul unor personaje cu statut precis şi misterios în acelaşi timp (Pompiliu, doctorul Dănilă şi soţia lui, Livia, Brodea, Marta, Alexandru, preşedintele de colectiv etc.). Forţa descrierilor şi delicateţea evocatoare a frazării, gradarea tensiunii epice (punctul culminant e reprezentat de momentul surpării mormintelor şi de desprinderea lespezii de pe mormântul activistului omorât cu două decenii în urmă), explorarea lumii, în extensiunea, dar şi în intensitatea ritmurilor sale dovedesc, dincolo de „profunzimea observaţiei morale şi existenţiale" (Cornel Moraru), atenţie neabătută la detaliu, multiplicare a unghiurilor de observaţie, alternarea perspectivelor sau glisajul reperelor temporale, prin care se sugerează dialogul dintre interioritate şi exterioritate, dintre timbrul identitar al personajelor şi alteritate, exprimată prin diversele ipostaze ale unei istorii alienante. Deloc întâmplător, Pompiliu e cel care se maturizează prin percepţia unei infrarealităţi abjecte, de un grotesc indiscutabil („Se deschisese o fantă, un vizor, spre o lume despre care ar fi preferat să nu ştie că există. Dacă există"). Ploaia interminabilă, potopul cu alură simbolică capătă o amprentă malefică, iar natura e redusă la o scenografie traumatizantă, în care se derulează destinul unei umanităţi decăzute, cu contururi morale destrămate.

Proza lui Alexandru Vlad impune prin spectacolul alternării perspectivelor, prin percepţia contrapunctică a detaliilor şi a imaginii de ansamblu, a concretului şi a livrescului, prin care se sugerează persistenţa unei atmosfere de aşteptare, de amânare sau de iluzie perpetuu reînnoită, într-o lume cu contururi ferm desenate, în tuşe dense, din care nu absentează vibraţia unui subton melancolic şi himeric. Operă cu multiple şi subtile straturi ale narativităţii şi ale scriiturii, proza lui Alexandru Vlad este una atipică pentru contextul

BDD-A25471 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:08:26 UTC)

optzecist în care a evoluat, în care şi-a fixat reperele şi s-a dezvoltat. E o proză ce surprinde, cu egală îndreptăţire epică, fervorile cuvântului şi paradoxurile corporalităţii, mecanismele visului şi resorturile translucide ale unui imaginar travestit în concretitudine, partea şi întregul, imediatul şi absolutul.

Bibliografie critică selectivă

Mircea Iorgulescu, în „România literară", nr. 19, 1978; Ion Bogdan Lefter, în „Amfiteatru", nr. 2,1981; Norman Manea, în „SLAST", nr. 10, 1981; Liviu Petrescu, în „Steaua", nr. 1, 1981; Virgil Podoabă, în „Familia", nr. 2, 1981; Mircea Mihăieş, în „Orizont", nr. 21, 1982; Gheorghe Crăciun, în „Astra", nr. 11, 1983; N. Steinhardt, în „Familia", nr. 8, 1983; Norman Manea, *Pe contur*, 1984; Ştefan Borbely, în „Viaţa Românească", nr. 8, 1985; Eugen Simion, în „România literară", nr. 48, 1985; Cornel Regman, în „Viaţa Românească", nr. 9, 1985; Tania Radu, în „Flacăra", nr. 41, 1985; Ion Pecie, în „Ramuri", nr. 9, 1985; Liviu Petrescu, în „Steaua", nr. 6,1986; Gheorghe Perian, în „Astra", nr. 9, 1986; Ioan Holban, *Profiluri epice contemporane*, 1987; Cornel Regman, *De la imperfect la mai puţin ca perfect*, 1987; Ion Simuţ, în „România literară", nr. 13, 1988; Anton Cosma, *Romanul românesc contemporan*, vol. I, 1988; Simona Popescu, în „Viaţa Românească", nr. 3, 1989; Eugen Simion, *Scriitori români de azi*, vol. IV, 1989; Gheorghe Perian, *Scriitori români postmoderni*, 1996; Virgil Podoabă, *Anatomia frigului. Altă analiză monstruoasă (Eseu monografic despre Alexandru Vlad)*, 2003; Iulian Boldea, *Teme şi variaţiuni*, Editura Europress Group, Bucureşti, 2008; Tudorel Urian, în „România literară", nr. 10, 2008; Iulian Boldea, *Aproximaţii*, Editura Contemporanul, Bucureşti, 2010; Ovidiu Pecican, în „Apostrof", nr. 8, 2012; Carmen Muşat, în „Observator cultural", nr. 607, 2012; Cornel Ungureanu, în „Luceafărul de dimineaţă", nr.2, 2013; Iulian Boldea, în „România literară", nr. 15, 2015; Paul Cernat, în „Observator cultural", nr. 764, 2015; Ion Simuţ, în „Cultura", nr. 510, 2015.

Acknowledgement: This paper was supported by the National Research Council- CNCS, Project PN-II-ID-PCE-2011-3-0841, Contract Nr. 220/31.10.2011, title Crossing Borders: Insights into the Cultural and Intellectual History of Transylvania (1848-1948)/Dincolo de frontiere: aspecte ale istoriei culturale si intelectuale a Transilvaniei (1848-1948)/ Cercetarea pentru aceasta lucrare a fost finantata de catre Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice (CNCS), Proiect PN-II-ID-PCE-2011-3-0841, Contract Nr. 220/31.10.2011, cu titlul Crossing Borders: Insights into the Cultural and Intellectual History of Transylvania (1848-1948)/Dincolo de frontiere: aspecte ale istoriei culturale si intelectuale a Transilvaniei (1848-1948).

BDD-A25471 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:08:26 UTC)